

Slika mesta z kolico.

Grh mesta Laško

Laško v 16. stol. - litograf.

" v 17. stol. - "

Pogled na Laško s sev. strani.

V 6 stol. so se naselili tu prvi Slovenci. Pri vstopu v mesto stoji grajsko poslopje čeških grofov Vetter pl. Lilie, sezidano l. 1675 (letn. na pročelju)

Sredi mesta stara nadžupna c.. Trvotan c. je bila že zgrajena v 9 stol., kar kažejo deli notranjščine pri vhodu skozi gl. portal. Cerku stalno razširjali.

Župnišče iz prve pol. srednjega veka. Dvorišče z vodnjakom in arkadami.

V mestu dva "kužna znamenja".

Valentinčičev muzej v bivši "nemški šoli"

Za mestom na gričku stoji "tari grad, nekda last celjskih grofov. Na hribu sv. Mihaela cerkvica istega svetnika

Il. Sl v. 1927, št. 235, št. 42.

Ljubljana - razstava mest na velesejmu l. 1931. Glej Ljubljana - razstave

V kapeli sv. križa je nad oltarjem je ob Kristusu izhajajoč iz trobentajočega angela napis, izgleda da molitvene vsebine. 1731.

Stele, CXXVI, 15.11.1936, str. 3.

Varuje naj se pogled izpred kolodvora oz. vhoda na Savinjski most na staro mesto z župniščem in cerkvijo in razvalino starega gradu. Ne previsokih zgradb. Kip sv. Janeza na koncu mostu, sedaj v depresiji s kapelico se lahko namesti ugodneje. Staro mesto od Aleksandrove ul. do župnišča.

Ohranjo glavarstvo dobra zunanja arhitektura. Kamnit portal 1675 z grbom z letnico 1676. Obe uradni tabli bi bilo treba predstaviti.

*trg ujedinjenja naj se regulira. Značilni nepravilni sestav poslopij ugodno vpliva. Steber s skupino Ecce homo. *trg ujedinjenja hiša št. 47. Rimski re-

ljef s krilato glavo. Poniža naj se sedanji senčnik (zavesa) ali pa reljef preloži (reljefna glava s krilato perjanico) dober gl. portal (konca 1. pol. 19. stol) Nad portalom je vzdana primitivna gotška konzola.

Trg ujedinjenja 46, portal 1807 z balkonom z železno balustado in vrati, lep srednji motiv z vrati in oboji vred.

Trg ujedinjenja 48, portal zač. 19, kot oba druga.

Slomškov trg 81, portal 1831 skromen a značilen.

Med drevjem na Slomškovem trgu na stebru kip Marije 1735.

Župna cerkev.

Nepravilni tloris starega mesta izgraditi.

Slomškov trg 56, portal 1806.

Flisova cesta, prva hiša poleg te, dobra fasada.

Župnišče: arkadno dvorišče, zadnji portal 1707, razpadel napis na sklepniku

B.I.P.A.

P.A.P.

C.E.L(?)

Arkadno dvorišče z enonadstr. arkado s pravokotnimi slopi. V prehod^u iz sev.

trakta k vrtu na desno gotski polkrožni portal v klet.

Kaplanija: rimski reljef(drevo , mož s psom na vrvi)

Nagrobni spomenik Joh.Bapt. Valvasor zum Thurn am Hart in žene.

Zunanjščina župnišča s polkrožnim stolpom proti Savinji.

Orožnov trg - zveza s Slomškovim Valvasorjeva ul.

V Prečni ul. na oglu hiša, ki je modni salon Fr. Peternel je vzdana primitivn
konzola(gotska) s človeško glavo, očitno žena, dočim je oni mož 14.stol(?)
Dvorišče okrog glavarstva ima dobre elemente., enonadstr. arkadni hodnik na d.

s 4oglatimi slopi, spodaj, okrogli stebri zgoraj. Nasproti stolp z zanimivim
dvostranskim stopniščem, čigar strehi slonita na kamnitih slopih. Dobra no-
tranja fasada severnega trakta s kamnitim portalom iz časa kot zunanji portal
V prvem nadstr. arkadni hodnik. V zap.traktu lesena tabla nad starim portalom i-
napis: Dass erste Wilt war ich vor allen Strackh erwöhlet//Dass werden solt
in Ney=erkaufften Fort gehöhlet // Da Kurtz vorhero ich dahin mich hab ge-
waget // zu ziechen köck hinein:gleich war auf mich geiaget // Gantz flichtig
brauch ich fort durch Stunden und durch tücke // da kamm dem Waidtman sach(dass
er mich auch nicht blicke)

Na drugi polovici table: Schnell sötzt ich wait von ihm nach büsch nach gstat-
ten ab// da krachte schon sein Rohr da lage ich in grab //

Hörbst monathss sübent =tag geschehen dises war//

In Süben zöchen hundert sechs und dreisigst Jahr // er hiesse Johann Maxgraue
von Wildenstein // ich edler stoltzer hürsch, viertzöchner zaig zu sein.

Zgoraj visi rogovje.Zraven kamnit portalx na podstrešje z baročnimi vrati.

~~Maxpodstrešje~~

Dominanten je pogled na mesto od zapada, naj ostane: grad, ž.c., novi grad(gla-

varstvo/
votivni steber, ki je meto, stal pri vzhodni briži Marija Gradec, od l.1779

stoji na gl.trgu v Laškem. Glej Marija Gradec - votivni steber.

Ign. rožen: Was Bisthum und die Diözese Lavatn, 4.del.
1.1881, str.94.

Hiša št.49: v hišo je vzidan reljef viz kamna, ki predstavlja glavo, zgoraj nad njo pa dvoje labodov, ki razprostirata svoje peruti in se dotikata s kljuni.

Kaplanija: od l.1839 je tu vzidan kamnit reljef, ki je bil preje vzidan v karnerju(kapela sv. "aneza) Predstavlja moža v srajčastem oblačilu, ki drži na vrvi merjascu podobno žival, poleg je skrivenčena palica, ki se končuje v Sternblume.

Nova bolnišnica pred 40 leti je bil tu marmornat lev, ki so ga prestavili v zdraviliški parkv Rimskih toplicah.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del, l.1881,
str.1-2-

Tu najdenih veliko starega denarja.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del.
l.1881, str.6-7.

Prvi lastnik mesta in okolice, ki se omenja²⁵ v zgodovini je Bernhard grof von Sponheim, ki je l.1147 za svojega pohoda v Palestino, postavil za svojega dediča mejnega grofa Ottokarja VII, in pri tem se omenja tudi Tüffer in Gairach,(str.198). Ottokar je podedoval posestvo. O tem pravi listina: " Er(der graue Pernhart) dinget im Tiuer vnd Sittich daz chloster vnd Geirowe vnd aliez das dazv gehort, vncz an dez erczpischolfs gemerch von Salczpurch".

Od tedaj naprej je bilo Laško pod oblastjo deželnega kneza do l.1246.

Po smrt Friderika des Streitbaren je kralj Ottokar II.Premysl l.1262 dobil poleg Stajerskega Laško.Ottokar je tudi dal napisati Urbar o Laškem in o tamkajšnih posestih in uradih - str.200. -206.

Po Ottokarjevi smrti preide v last grofa Ulrika von Heunburg. Po njegovi smrti pa Herzogu von Teiermark.

L.1368 pa je grad in urbar Laško prešlo v last celjskih grofov, ki so bili

LAŠKO - mesto, *derdas vodiči*

njega lstniki do izumrtja 1456.

Nato preide ~~grn~~ pod "absburžane, ~~kixxoxgxaxdajaxixx~~

Deželno sodišče v Laškem: njegove meje so segale od Save pri "rbovljah do Voglajne pri Rifniku. O sodišču poroča urbar iz l. ~~2141xxx~~ 1621 (str. 214)

Ign. Orožen: "as Bisthum und die Diözese Lavant, l. 1881, 4. del.
str. 198 - 215.

V mestu je bila ~~mestna hiša~~ Amtshaus und Herrschaftshaus) že pred 15. stol. (listine iz l. 1524, 1621 - str. 218), ki je pogorela (~~xptexixixi621~~) in ostane so dali porušiti grofje Celjski. Šele Johann Vlavasor (1551-1581) je kupil drugo stavbo, v kateri se je namestila ~~mestna hiša~~ *Amtshaus*. Stara Amtshaus je stala na trgu, na mestu 5 hiš (št. 1-5) In še koncem prejšnjega stol. so št. 5. imenovali "das alte Schlossgebäude."

Ign. Orožen: "as Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del.
1. 1881, str. 219.

Že l. 1279 in zač. 14. stol. se prebivci Laškega imenujejo meščani.

Archivar Josef Wartinger je l. 1841 izdal v "Grazu" Privilegien des Marktes Tüffer" (izvlečki iz tega na str. 221-225)

Mesto je imelo lastni pranger, ki je stal na jugozap. stranici ~~mestne hiše~~ *(vojvodske hiše)*, ki so ga l. 1779 odstranili.

Mesto je štelo 114 hiš.

O običaju razглаšanja burgfrieden - str. 228-229. v mestu Laško.

Običaj pohoda zelenega Jurija (str. 229), tedaj so peli pesem:

Svetga Jurha vodimo - Za zajca špeha prosimo

Sveti Juri orožnik - Bodi ti Naš pomočnik

V svetmu Jurju maša - je dobra kravja paša.

Ign. Orožen: "as Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del.
1. 1881, str. 221 - 230.